

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

9 ВСПП Технологія педагогічної взаємодії вчителя з батьками

напрям підготовки 6.010102 «Початкова освіта»

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	Ідентифікаційний код № 1806854
Відповідник відділу	моніторингу якості освіти
Програма №	085/14
<i>Лисик</i> (підпись)	(оригінал, експонат)
« 10 »	2017 р.

Київ – 2017

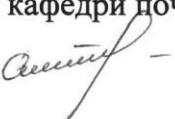
Технологія педагогічної взаємодії вчителя з батьками: роб. навч. прог.
[для студ. напр. підгот. 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад.
Н.О. Сінельнікова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 17 с.

Розробник:

Сінельнікова Наталія Олегівна, канд. пед. наук, старший викладач кафедри
початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені
Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

(протокол № 7 від 11 січня 2017 року)

Завідувач кафедри початкової освіти
 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи
 М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 рік
© Педагогічний інститут, 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	<i>Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	За вибором студента
	Напрям підготовки <i>6.010102 Початкова освіта</i>	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель початкової школи	Рік підготовки
		4-й
Змістових модулів – 2		Семестр
		8-й
Загальна кількість годин – 72		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції
		10 год.
		Семінарські
		18 год.
		Самостійна робота
		40 год.
		Модульний контроль:
		4 год.
		Вид контролю: ПМК

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань про форми, методи, прийоми та технології організації педагогічної взаємодії вчителя з батьками, удосконалення практичних умінь і навичок взаємодії з батьками, проведення діагностування різних типів сімей з метою надання психолого-педагогічної допомоги.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначення сутності та змісту базових понять: «сім'я», «педагогічна взаємодія», «методи педагогічної взаємодії», «просвіта», «напрями роботи з батьками», «традиційні і нетрадиційні форми педагогічної взаємодії», «технології педагогічної взаємодії»;
- визначення змісту, форм, методів і прийомів здійснення педагогічної взаємодії вчителя з батьками;
- ознайомлення з особливостями психолого-педагогічної просвіти батьків, системою масових заходів з батьками, роботою з організації спільної суспільно значущої діяльності і дозвілля батьків та дітей;
- оволодіння студентами навичками складання характеристик сімей учнів (склад сім'ї, сфера їх діяльності, тип сім'ї, рівень благополуччя (неблагополуччя) сім'ї, морально-психологічний клімат тощо);
- розкриття особливостей організації діагностичної роботи з вивчення сім'ї (диференційована, групова та індивідуальна робота з сім'єю);
- розширення уявлень студентів про технологізацію соціально-педагогічної роботи вчителя з різними категоріями сімей.

Навчальна дисципліна «Технології педагогічної взаємодії вчителя з батьками» спрямована на формування у студентів компетентностей:

Загальних:

світоглядної – розуміння сутності та соціальної значущості педагогічної взаємодії; збереження національних духовних традицій сімейного виховання; збереження статусу сім'ї, родини як основного осередку виховання та розвитку людини;

громадянської – розуміння відповідальності перед суспільством і державою за результати професійної діяльності; здатність здійснювати педагогічну взаємодію на гуманістичних та демократичних засадах; повага до сімейних традицій родини;

комунікативної – здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності у процесі взаємодії з батьками; вміння працювати з батьками задля ефективної взаємодії; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення під час спілкування з батьками;

інформаційної – вміння самостійно здійснювати пошук та оброблення

інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань щодо особливостей педагогічної взаємодії вчителя з батьками; здатність до ефективного застосування інформаційних технологій у соціальній і професійній діяльності під час взаємодії з батьками;

науково-дослідницької – вміння здійснювати науково-дослідницьку діяльність під час взаємодії вчителя з батьками; здатність вирішувати нестандартні завдання, які можуть виникнути у процесі взаємодії вчителя з батьками;

самоосвітньої – здатність до самостійної діяльності, самоорганізації та саморозвитку задля оптимізації педагогічної взаємодії з батьками; спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.

Фахових:

організаційної – здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати ефективність педагогічної взаємодії з батьками;

психолого-педагогічної – володіння базовими психолого-педагогічними знаннями, знаннями з сімейної педагогіки, вміння їх реалізовувати під час взаємодії з батьками; поглиблення знань з сімейної (родинної) педагогіки; здатність враховувати специфіку роботи педагога з різними категоріями сімей; застосовувати комплекс діагностичних методик для аналізу динаміки розвитку сім'ї; володіння методиками роботи з батьками; вміння здійснювати діагностування результативності педагогічної взаємодії;

методичної – застосування в практичній діяльності професійних умінь і навичок для розвитку методичної культури, вирішення професійних завдань, які виникають у процесі взаємодії вчителя з батьками; здатність консультувати батьків і дітей з різних проблем, які можуть виникати в сім'ї, визначаючи конкретні шляхи їх вирішення;

здоров'ябережувальної – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я, дбати про фізичне, психічне і соціальне здоров'я дитини в сім'ї;

інтегративної – здатність і готовність поєднувати теоретичні знання з різних предметів з практичними вміннями для формування цілісної системи впливу на батьків і дітей; впровадження особистісно орієнтованого та діяльнісного підходу у процесі педагогічної взаємодії вчителя з батьками;

творчої – здатність виконувати функцію медіатора, консультанта, посередника у вирішенні сімейних конфліктів; готовність кардинально змінювати види діяльності з метою вирішення сімейних проблем; володіння евристичними вміннями для творчої реалізації ідей у процесі взаємодії вчителя з батьками.

Результатами навчання є:

– знання із психології, педагогіки, сімейної педагогіки, необхідні для успішної діяльності в традиційних сферах застосування;

- вміння організовувати та планувати педагогічну взаємодію з різними категоріями сімей;
- здатність використовувати різні діагностичні методики для вивчення сімейних стосунків та надавати рекомендації;
- готовність аналізувати перспективний педагогічний досвід із різних аспектів сімейного виховання для подальшого його творчого використання;
- здатність до самоаналізу та самооцінки педагогічних явищ і ситуацій, які можуть виникати у процесі педагогічної взаємодії вчителя та батьків задля вирішення проблем виховання дитини;
- здатність підбирати та впроваджувати технології педагогічної взаємодії з різними категоріями сімей;
- вміння працювати і ефективно спілкуватися з сім'ями для досягнення очікуваного результату;
- вміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо;
- вміння застосовувати сучасні ІКТ, робити презентації (усно/письмово), виконувати творчі завдання.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- базові поняття навчальної дисципліни: «сім'я», «педагогічна взаємодія», «методи педагогічної взаємодії», «просвіта», «напрями роботи з батьками», «традиційні і нетрадиційні форми педагогічної взаємодії», «технології педагогічної взаємодії»;
- специфіку педагогічної взаємодії з батьками, напрями роботи з батьками: педагогічна освіта батьків (просвіта), залучення батьків до виховної роботи;
- зміст, завдання, методику виховання дітей в різних типах сімей;
- типові проблеми, які виникають під час педагогічної взаємодії;
- методику педагогічної взаємодії з батьками;
- діагностичні методи вивчення результатів педагогічної взаємодії з метою корекції сімейних стосунків;
- технології соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями сімей.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- самостійно працювати з педагогічною, довідковою, методичною літературою з метою ознайомлення з новітніми технологіями взаємодії вчителя з батьками;
- застосовувати діагностичні методики для виявлення сімейних проблем із метою їх корекції;
- проектувати, реалізувати та корегувати педагогічну взаємодію вчителя з батьками;
- аналізувати та вирішувати життєві та освітні ситуації в сім'ї (родині), що потребують соціально-педагогічної підтримки;
- застосовувати технології педагогічної взаємодії вчителя з батьками.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНО ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ, ШКОЛИ ТА СІМ’Ї

ТЕМА 1. Особливості сімейних стосунків і виховання (8 год.)

Історія українського родинного виховання. Характеристика сім'ї як інституту виховання в умовах сьогодення. Дитина і соціум, як об'єкти соціальної педагогіки. Завдання, зміст і методика виховання дітей в сім'ї. Психологія стосунків у сім'ї. Стилі виховання. Характеристика методів та прийомів виховання дітей в сім'ї. Типи неправильного виховання: неприйняття, гіперсоціальний, тривожно-промисловий, егоцентричний. Тестові завдання для батьків щодо визначення типу сімейного виховання. Умови успішного сімейного виховання.

Основні поняття теми: методи, прийоми виховання дітей в сім'ї, вимоги, контроль, типи неправильного виховання: неприйняття, гіперсоціальний, тривожно-промисловий, егоцентричний, успішне сімейне виховання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додаткова: 3, 9, 10, 11.

Інтернет ресурси: 1, 3, 4, 5, 6.

ТЕМА 2. Педагогічна взаємодія і механізм співпраці вчителя з батьками (6 год.)

Сутність педагогічної взаємодії. Класифікація методів педагогічної взаємодії. Стратегії педагогічної взаємодії. Красномовство вчителя як інструмент педагогічного впливу. Педагогічна взаємодія вчителя з батьками молодших школярів. Сутність педагогічної рефлексії. Методи формування педагогічної рефлексії в батьків. Метод ігрового моделювання у спілкуванні з батьками.

Основні поняття теми: педагогічна взаємодія, методи педагогічної взаємодії, красномовство, педагогічний вплив, методи формування поглядів і обміну інформацією, методи організації діяльності, методи стимулювання оцінки та самооцінки, педагогічна рефлексія, моделювання.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4, 5.

Додаткова: 5, 7, 8, 11.

Інтернет ресурси: 3, 4, 5, 7.

ТЕМА 3. Формування партнерської співпраці школи та сім'ї (4 год.)

Напрями роботи школи з батьками: педагогічна освіта батьків (просвіта) та залучення батьків до виховної роботи з дітьми. Традиційні і нетрадиційні форми роботи з батьками. Удосконалення взаємодії вчителя і батьків шляхом використання інтерактивних форм роботи. Методи та форми роботи педагога з батьками учнів у вирішенні проблем виховання. Форми залучення батьків до виховної роботи. Умови ефективної взаємодії вчителя і батьків. Діагностування результативності педагогічної взаємодії школи та сім'ї.

Основні поняття теми: просвіта, напрями роботи з батьками, виховна робота з батьками, традиційні і нетрадиційні форми роботи з батьками, батьківські збори, консультації, педагогічні читання, інтерактивні форми роботи.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 5, 7, 8, 9, 10, 11.

Інтернет ресурси: 2, 3, 4, 5, 6, 8.

Змістовий модуль II

МЕТОДИЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ

ТЕМА 4. Діагностична робота вчителя з батьками (4 год.)

Етапи роботи педагога з сім'єю. Значення сім'ї у виховній системі В.О.Сухомлинського. Особливості роботи вчителя з різними категоріями сімей. Діагностування виховного потенціалу сім'ї учня. Методики діагностування сім'ї. Методика контактної взаємодії педагога з батьками.

Основні поняття теми: діагностика, діагностування, діагностична карта, діагностування типів сімейного виховання, соціальний патронаж, методика «Аналіз сімейної тривоги», методика «Типовий сімейний стан».

Рекомендована література:

Основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 1, 3, 6, 7, 8.

Інтернет ресурси: 3, 4, 5.

ТЕМА 5. Соціально-педагогічні аспекти роботи з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах (2 год.)

Напрями роботи педагога з сім'ями, які потрапили в складні життєві обставини. Напрями роботи з педагогічно неспроможними, пасивними, антипедагогічними родинами. Прийомна сім'я як позитивне соціальне середовище розвитку дитини.

Основні поняття теми: педагогічно неспроможні, пасивні, антипедагогічні сім'ї, прийомна сім'я, соціально-медичні обставини, соціально-побутові обставини, соціально-педагогічні обставини, психологічні обставини.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4, 5.

Додаткова: 9, 10, 11.

Інтернет ресурси: 3, 4, 5, 7.

ТЕМА 6. Теоретико-практичні основи технологізації соціально-педагогічної роботи (4 год.)

Методики виховання дитини у сімейному оточенні. Технології педагогічного спілкування з батьками. Тренінги для педагогів і батьків. Характеристика технологічних напрямків соціально-педагогічної роботи. Технологія соціально-педагогічної діяльності з різними типами сімей. Технології сімейних групових нарад. Соціальні технології: медіація, сімейна групова нарада, мережева зустріч.

Основні поняття теми: соціальні послуги, соціальна допомога, соціальна підтримка, медіація, сімейна групова нарада, мережева зустріч, соціальний супровід.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4, 5.

Додаткова: 1, 2, 4, 6, 8, 11.

Інтернет ресурси: 3, 4, 5.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	<i>Назви змістових модулів і тем</i>	Кількість годин					
		Денна форма					
		Усього	Лекцій	Семінарських	С. р.	МКР	
<i>Змістовий модуль I</i>							
<i>Особливості взаємодії вчителя, школи та сім'ї у сучасних реаліях</i>							
1	<i>Тема 1.</i> Особливості сімейних стосунків та виховання	18	2	6	10		
2	<i>Тема 2.</i> Педагогічна взаємодія і механізм співробітництва вчителя з батьками	14	2	4	8		
3	<i>Тема 3.</i> Формування партнерської співпраці школи та сім'ї	14	2	2	10		
4	Модульний контроль	2					
5	Разом за зміст. модулем 1	48	6	12	28	2	
<i>Змістовий модуль II</i>							
<i>Методичні та технологічні засади взаємодії вчителя з батьками</i>							
6	<i>Тема 4.</i> Діагностична робота вчителя з батьками	10	2	2	6		
7	<i>Тема 5.</i> Соціально-педагогічні аспекти в роботі з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах	2		2			
8	<i>Тема 6.</i> Теоретичні засади технологізації соціально-педагогічної роботи	10	2	2	6		
9	Модульний контроль	2					
10	Разом за зміст. модулем 2	24	4	6	12	2	
11	Усього годин	72	10	18	40	4	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська сім'я у сучасних соціо-економічних умовах	2
2	Історія українського родинного виховання	2
3	Особливості сімейних стосунків і виховання	2
4	Педагогічна взаємодія вчителя з батьками	2
5	Формування батьків як вихователів дитини	2
6	Взаємодія педагога та сім'ї у вирішенні проблем виховання особистості	2
7	Особливості роботи вчителя з різними категоріями сімей	2
8	Соціально-педагогічні аспекти роботи з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах	2
9	Теоретико-практичні основи технологізації соціально-педагогічної роботи	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	<i>Особливості сімейних стосунків і виховання.</i> Розробіть карту знань для систематизації типів неправильного виховання: неприйняття, гіперсоціальний, тривожно-промисловий, егоцентричний з використанням програм: MindMeister, Bubbl.us, XMind та ін.	10	5
2	<i>Педагогічна взаємодія і механізм співпраці вчителя з батьками.</i> На основі власних спостережень складіть 2-3 педагогічні ситуації щодо взаємодії вчителя та батьків, продумайте питання для їхнього аналізу та проаналізуйте їх	8	10
3	<i>Формування партнерської співпраці</i>	10	10

	<p><i>школи та сім'ї.</i> Підготуйте батьківські збори за однією з тем:</p> <p>Про що запитують нас діти і чи вміємо ми їм відповідати?</p> <p>Як ростити допитливих?</p> <p>Як грають і працюють наші діти разом?</p> <p>Як ми оцінюємо результати дитячої праці?</p> <p>Чи здатні молодші школярі самостійно оцінити свою роботу?</p> <p>Звідки беруться нервові діти?</p> <p>Індивідуальний підхід до нервової дитини.</p>		
4	<p><i>Діагностична робота вчителя з батьками.</i></p> <p>Складіть анкету для батьків для визначення характеру взаємовідносин в сім'ї. Подайте перелік методик діагностування сім'ї, що дозволять вивчити взаємовідносини в родині</p>	6	5
5	<p><i>Теоретико-практичні основи технологізації соціально-педагогічної роботи</i></p> <p>Підготуйте тренінг для батьків за однією з тем:</p> <p>Культура поведінки дітей.</p> <p>Типові помилки батьків у вихованні дітей.</p> <p>Негативний морально-психологічний мікроклімат у сім'ї та його значення для розвитку дитини.</p> <p>Насилля в сім'ї та його вплив на психоемоційний розвиток дитини.</p>	6	10
<i>Разом</i>		40 год.	40 бал.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп’ютерних інформаційних технологій (PowerPoint, Prezi – презентація), пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація за допомогою мультимедійної дошки;
- *практичні*: вправи, моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань.

2) За логікою передачі й сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійного мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії, пізнавальні ігри, створення ситуацій пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, самооцінка і самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Макс. сума балів	Сума			
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6				
	1	1	1	1		1	5			
Семін. заняття	33	22	11	11	11	11	99			
Самост. робота	5	10	10	5		10	40			
МКР	25			25			50			
	194:100 = 1,6 РК – 1,9						194			
							100			

Рейтинговий показник успішності

Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники (друковані та електронний варіанти);
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Бєленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини / Г. В. Бєленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець. – К. : СПД Богданова А. М., 2006. – 220 с.
2. Матвієнко О. В. Виховання молодшого школяра: теорія і технологія / О. В. Матвієнко. – К. : ВД «Стилос», 2006. – 543 с.
3. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання : навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп., перероб. / Л. М. Маценко. – К. : НАКККіМ, 2011. – 293 с.
4. Соціальна педагогіка : підручник. – 4-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр учебової літератури, 2009. – 488 с.
5. Соціально-педагогічна та соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, В. М. Пігіда, Я. І. Юрків. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 408 с.
6. Шиделко А. В. Етика і психологія сімейного життя : навчально-методичний посібник / А. В. Шиделко. – Львів, 2009. – 132 с.

Додаткова:

1. Бесіди з батьками молодших школярів / автор-упоряд. О. Є. Гордійчук. – К. : Шкільний світ, 2010. – 112 с.
2. Класному керівнику: як провести батьківські збори / [упоряд. Л. Шестова, Н. Чиренко]. – К. : Шк. світ, 2009. – 125 с.
3. Консультування сім'ї : [метод. поради для консультування батьків]. – Ч. 2 / Держ. центр соц. служб для молоді, АПН України, Ін-т проблем виховання ; Ред. В.Г. Постовий. – К. : ДЦССМ, 2003. – 303 с.
4. Корнієнко С. М. Батьківські збори у початкових класах: зміст та методика проведення / С. М. Корнієнко, Я. П. Кодлюк. – Тернопіль : Вид-во «Навчальна книга – Богдан», 2008. – 144 с.
5. Лященко М. Взаємодія батьків та педагогів – необхідна умова для виховання нового покоління / М. Лященко // Рідна школа. – 2011. – № 11. – С. 71–74.
6. Мартиненко С. М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики [навч.-метод. посіб.] : рекоменд. Вченю радою Київського університету імені Бориса Грінченка / С. М. Мартиненко, М. Д. Осколова ; рецензенти : В. І. Бондар, Н. М. Бібік. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 144 с.
7. Мартиненко С. М. Особливості співпраці вчителя початкових класів з родинами учнів / С. М. Мартиненко // Початкова школа. – 2010. – № 3. – С. 59–61.
8. Мєзенцева Г. О. Робота з батьками : [метод. посіб. класного керівника] / Г. О. Мєзенцева, С. М. Сліпак, О. І. Пономаревська ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [за ред. О. М. Ковальчук]. – Ніжин, 2000. – 20 с.
9. Постовий В. Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.] /

В. Г. Постовий, О. А. Невмержицький ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 356 с.

10. Родинна педагогіка : [навч.-метод. посіб.] / М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексєєнко. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.

11. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога : навчальний посібник / В. Є. Сорочинська. – К. : Кондор, 2005. – 198 с.

Інтернет ресурси :

1. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021

2. Мартиненко С. М. Робота класного керівника з батьками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/458>

3. Мартиненко С. М. Педагогічна взаємодія вчителя початкових класів і батьків першокласників: у запитаннях і відповідях [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4149>

4. Мартиненко С. М. Сучасна сім'я. Міждисциплінарний портрет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4376>

5. Мартиненко С. М. Педагогіка сім'ї в контексті освітніх пріоритетів України і Білорусії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3082>

6. Методика работы социального педагога [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.lib.vsu.by/xmlui/bitstream/handle/123456789/1853/Методика%20работы%20социального%20педагога.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

7. Робота з батьками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ja-vchitjel.webnode.com.ua/roboata-z-batkami/>

8. Справи сімейні. Всеукраїнська газета [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://familytimes.com.ua/>

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛНИ «ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ»

Разом: 72 год., із них: лекції – 10 годин, семінарські заняття – 18 годин, самостійна робота – 40 годин, модульний контроль – 4 години

